

умови загальнокультурного та духовного розвитку особистості, що орієнтує нас на розробку більш досконалих моделей підготовки підростаючого покоління до професійного самовизначення у стінах сучасного ЗДО.

Теоретичною основою дослідження послужили наукові праці у сфері теорії музейної педагогіки, що розглядають музейну експозицію як наочну форму художньо-естетичного навчання та орієнтовану на формування у дітей дошкільного віку ціннісного ставлення до культурно-історичної спадщини.

Аналіз наукових досліджень сформував авторську думку, що сьогодні не повною мірою використовується ресурс музейної педагогіки в системі сучасного ЗДО, виділяється актуальність та доцільність глибшого дослідження педагогічного потенціалу музейної педагогіки, що зумовило вибір теми моєї кваліфікаційної роботи.

Список використаних джерел

1. Гайда Л. А. Музей у навчальному закладі. Київ: Шкільний світ, 2009. 128 с.
2. Канюк І. Міні-музеї у дитячому садку. *Палітра педагога*. 2019. № 5. С.6.
3. Караманов О. В. Музейна педагогіка в контексті багатокультурного освітнього середовища в Україні. *Шлях освіти*. 2012. № 2 (64). С. 8–11.

*Химчук Катерина Сергіївна,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Пагула Т. І.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

РОЛЬ КОРЕКТУРНИХ ТАБЛИЦЬ У РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Предметне розвивальне середовище закладу дошкільної освіти – це система матеріальних об'єктів діяльності дитини, що функціонально моделює зміст її духовного та фізичного розвитку. В

даний час актуальність проблеми створення предметно-розвивального середовища в ЗДО пов'язана з введенням Базового компоненту дошкільної освіти та умовами його реалізації, де зазначено, що предметне середовище має виконувати різні функції: освітню, розвивальну, виховну, стимулюючу, комунікативну, що забезпечують розвиток дитини.

Тут стане у нагоді багатофункціональне обладнання, працюючи з яким дитина пізнає нове, порівнює, систематизує, співвідносить, лічить тощо. Зразком такого багатофункціонального обладнання є коректурні таблиці, які стимулюють і розвивають пізнавальну активність дитини. Їх розробку та наповнення досліджували О. Безсонова, М. Богущ, Н. Гавриш, К. Крутій, Л. Трофименко.

Дитинство, а саме, дошкільне – єдиний період життя, коли творчість може стати універсальним та природним способом існування людини. Численні наукові дослідження різних часів свідчать про необмежені креативні можливості дошкільного дитинства. Тому головним завданням нас дорослих є створення необхідних умов стимулювання та напрямків розвитку особистості в цей період.

Що свідчить про креативність дитини – дошкільника?

Це вміння ставити незвичайні питання, здатність самостійно оригінально відповідати на запитання, прагнення та вміння відійти від шаблону, зробити по-іншому, покладаючись на свій особистий досвід, сміливість використовувати нові можливості.

Розвиток креативності як базової якості інтелектуальної та мовленнєвої активності дошкільника потребує широкого життєвого простору, включення до різних видів діяльності, достатньої свободи дій. Але при цьому необхідна не тільки присутність дорослого, а розумне та терпляче керівництво творчим пошуком, спробами дитини взаємодіяти, не забороняючи дитячу цікавість, а лише спрямовуючи та підтримуючи її.

Важливою умовою організації творчої взаємодії дорослих і дітей у пізнавальній діяльності є використання будь-якого ефективного засобу, що розвиває – книги, набір картинок або сюжетних ілюстрацій, багатофункціонального обладнання і т. д. До таких засобів можна віднести коректурні таблиці.

Назва «коректурна таблиця» походить від назви таблиць для психологічних тестів, заповнених буквами або цифрами. Працюючи з такою таблицею, піддослідний викреслює задані символи. Науковці використовували такі таблиці ще у ХІХ ст. Із часом їх пристосували до роботи з дітьми, символи замінили картинками [2, с. 5].

У сучасній дошкільній освіті коректурні таблиці застосовують не лише для формування уваги і спостережливості, а й для розвитку пізнавальних, інтелектуальних, мовленнєвих навичок, математичних умінь, уміння орієнтуватися у просторі тощо.

За Н. Гавриш, коректурні таблиці – це інформаційне ігрове поле з різною кількістю клітинок (від 9 до 25), заповненими предметними картинками, цифрами чи літерами, символами чи знаками, геометричними фігурами тощо [1, с. 6].

Картинки підбираються за змістом тематично.

Тематична палітра коректурних таблиць може бути досить різноманітною. Вона майже не змінюється в різних вікових групах, розширюється лише змістове наповнення та урізноманітнюються зв'язки між елементами теми.

Наприклад, продемонструємо кілька ігрових завдань, що використовуються для закріплення знань із теми «Тваринний світ».

1. Гра математичного змісту «Хто швидше?».

Дітей об'єднують у пари, або у дві команди, пропонують обрати з таблиці й порахувати: «великих – маленьких», «свійських – диких», «південних – північних» тварин.

2. Гра «Великі – малі».

Кружками різного розміру накрити тварину відповідного розміру.

3. Гра «Порівняй за розміром».

Гру можна використовувати на занятті та під час самостійної діяльності.

Дітям пропонують картки з цифрами або геометричними фігурами різного розміру. Треба розкласти цифри від найменшої до найбільшої або навпаки.

Тематика майже не змінюється у різних вікових групах, розширюється лише змістове наповнення та різноманітні зв'язки між елементами теми [3].

Наприклад, тема «Осінь» для молодших дошкільників може бути представлена коректурною таблицею підтемами: ознаки осені, осінній одяг, урожай. А для старших дошкільників тема «Осінь» розширена такими підтемами: осінні роботи, підготовка тварин до зими та ін.

Можна кожен клітинку коректурної таблиці пронумерувати і підписати друкованим шрифтом – це значно розширить можливості використання таких таблиць, що розвивають: мимохідь діти запам'ятовують цифри і образ друкованого слова. Без особливого зусилля завдяки регулярному використанню коректурних таблиць, діти вчаться запам'ятовувати, «зчитувати» зоровий образ надрукованого слова, що в майбутньому забезпечить оптимальну техніку читання, яка базується на впізнанні засвоєних раніше друкованих слів.

Для посилення розвиваючого ефекту необхідно підбирати питання, які спонукають дитину не лише констатувати очевидний факт («Покажи, де зайчик», «Знайди, які предмети мають круглу форму», «Скільки птахів на таблиці» та ін.), а знаходити правильну відповідь, аналітично «перебираючи» очима багато варіантів. Так, під час роботи над коректурною таблицею «Світ казок» діти знаходять відповіді такі питання: які речі ми можемо побачити лише у казці? Які прості речі в казці перетворюються на чарівні? Знайди всіх добрих (злих) героїв? На що або кого можуть перетворитися казкові речі (щур – кучер, гарбуз – карета...). Завдання назвати казкового героя, який знаходиться між Чіпполіно та Попелюшкою; над Золотою рибкою; праворуч від Оленки, вимагають від дітей не так міркування, як швидкості. Уважність, швидкість приносять величезне емоційне задоволення і в командному та в індивідуальному заліку.

Окрім цього, це дає можливість використовувати коректурні таблиці не тільки для реалізації пізнавальних, інтелектуальних, мовленнєвих завдань, а й для вдосконалення математичних умінь (порахувати, встановити послідовність, порівняти, визначити форму, підібрати предмет-замінник тощо), закріпити орієнтування у просторі («перед», «між», «вище», «нижче», «за», «праворуч»,

«зліва», «вгорі», «внизу» та ін.), розвиток уваги та спостережливості дошкільників.

Можливо, це й пояснює назву «коректурна таблиця» - таблиця, яка дає можливість коригувати наше сприйняття об'єктів та явищ дійсності: щоразу ті самі об'єкти та явища можна розглянути в новому ракурсі, під іншим кутом зору, звернути увагу на їх характерні особливості.

Коректурні таблиці матимуть розвиваючий ефект, якщо дотримуватись певних правил виготовлення та використання.

Зупинимо свою увагу на формат коректурних таблиць.

Коректурні таблиці можуть бути демонстраційними чи роздатковими.

Демонстраційна таблиця – для роботи з усією групою.

Роздаткова таблиця – для індивідуальної, парної чи групової роботи.

Малюнки мають бути досить великі, реалістичні, бажано однотипні (малюнки, фотографії, схематичні зображення).

Кількість картинок таблиці:

- для молодшої групи – 9-12 картинок;
- для середньої групи – 16 картинок;
- для старшої групи – 20-25 картинок.

Картинки слід підбирати, не просто групуючи зображення предметів за видовими ознаками, а так, щоб стимулювати розумову діяльність дітей, активізувати психічні процеси: сприйняття, увагу, пам'ять, мовлення, мислення та ін.

Зосередимося на рекомендаціях для роботи з коректурними таблицями:

1 варіант. Педагог ЗДО пропонує запитання чи завдання для дітей. Діти виконують і називають правильне слово-відповідь. Дорослий може прокоментувати відповідь, міркування.

Сенс завдання – знайти правильну відповідь та назвати правильне слово (слова).

2 варіант. Відповідаючи питанням чи виконуючи завдання, діти використовують спеціальні фішки (геометричні фігури, дрібні предмети), якими діти накривають картинки-відповіді та коментують результат виконання завдання.

Сенс розумових дій у тому, щоб знайти у таблиці правильну відповідь й виконати додаткове завдання – накрити, розфарбувати, порахувати тощо.

3 варіант. Діти працюють з розлінованою, але незаповненою коректурною таблицею-рамкою та набором предметних картинок-карток, заповнюючи клітинки згідно із завданнями дорослого.

Такі завдання розвивають здатність орієнтуватися в таблиці, діти вправляються у вживанні прийменників («між», «за», «перед», «під» та ін.), просторових прислівників («праворуч», «зліва», «вище», «нижче» » та ін.) та прикметників (червоний, круглий, великий та ін.) [1, с. 9].

Коректурні таблиці, як і інші творчі ігри, можна використовувати у різних форматах життєдіяльності дітей – не лише у загальнопартнерській діяльності з дорослими, а й під час спеціально організованої безпосередньої освітньої діяльності:

- на початку заняття - демонстраційні таблиці (як спосіб активізації психічних процесів та включення дітей до навчально-виховну діяльність);

- в основній частині заняття – роздавальні таблиці (для уточнення та розширення пізнавальних процесів та встановлення причинно-наслідкових зв'язків між об'єктами та явищами дійсності) [2, с. 8].

Діти можуть у групах (командах) виконувати одне чи різні завдання. При цьому пояснення представників кожної команди є цінним способом удосконалення зв'язного мовлення дошкільників.

Використання коректурних таблиць у роботі з дошкільниками забезпечує живий інтерес дітей, радість відкриттів, допитливість; стимулює розумову діяльність дітей; активізує психічні процеси: сприйняття, увагу, пам'ять, мовлення; збагачує знання вихованців у різних сферах навколишньої дійсності.

Отже, коректурна таблиця є способом розвитку творчості як у дітей, так і у дорослих – батьків, вихователів і навіть педагогічних колективів, які щоразу знаходять нові педагогічні сенси у їх використанні, вигадують нові завдання, встановлюють нові закономірності та зв'язки між елементами таблиці тощо.

Можемо побачити, що наявність коректурних таблиць на заняттях створюють своєрідні інформаційно-інтелектуальні нові ігри

– розгорнуті у часі та необмежені щодо їх просторового використання. Ігри на основі коректурних таблиць цікаві та різноманітні.

Список використаних джерел

1. Гавриш Н. Логічні схеми для інтегрованих занять. *Дошкільне виховання*. 2005. № 12. С. 8-10.
2. Гавриш Н., Безсонова О. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дошкільників: Методичний посібник. Київ: Слово, 2015. 120 с.
3. Рудік О.А., Березюк А.В. Інноваційні технології в ДЗН. Київ : Основа, 2017. 240 с.

*Фуделло Аніта Степанівна,
студентка магістратури спец.012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Борова В. Є.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

ЗМІСТ РОБОТИ З ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність дослідження зумовлена новими тенденціями в розвитку системи вітчизняного дошкільного виховання; соціальною значущістю проблеми розвитку у дітей діалогічного мовлення, формування мовленнєвої компетентності у різних видах діяльності.

Мовленнєва компетентність дітей дошкільного віку визнана однією з провідних базових характеристик особистості (А. Богуш, М. Василенко, С. Парамонова), одним з чинників якої є діалогічна компетентність.

Завдання та зміст розвитку у дітей діалогічного мовлення дозволяє визначити знання специфіки та її особливостей у формуванні діалогічних умінь. Навчання дітей старшого дошкільного віку використовувати діалог як спілкування є головною метою формування діалогічних умінь [1].